

İSLAM'I YAYMA SORUMLULUĞUMUZ

Bismillâhirrahmânirrahîm

el-Hamdülillâhirabbî'l-âlemîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. es-Salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fe kâle Resûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem:

لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أُبْعَثَ إِلَى الْأَفَاقِ رِجَالًا يُعَلِّمُونَ
النَّاسَ السُّنَنَ وَالْفَرَائِضَ، كَمَا بَعَثَ عِيسَى
الْحَوَارِيِّينَ. قِيلَ لَهُ: فَأَيْنَ أَنْتَ مِنْ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ؟
قَالَ: إِنَّهُ لَا غِنَى بِي عَنْهُمَا، إِنَّهُمَا مِنَ الدِّينِ كَالسَّمْعِ
وَالْبَصْرِ

Lekad hememtü en eb'ase ile'l-âfâki ricâlen yuallimûne'n-âse's-sünene ve'l-feriza kemâ bease 'îse'l-havâriyyîne kîle lehû: Fe eyne ente min Ebî Bekrin ve Ömera? Kâle:

Innehû lâğînâ bi-anhümâ innehümâ mine'd-dîni kessem'î ve'l-besâri.

a. Hz. Ebu Bekir ve Ömer Efendilerimizin Fazileti

Bu hadîs-i şerîften bugünkü vazifelerimizi nasıl yapmamıza dair bazı mânalar alabiliriz:

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Lekad hememtü en eb'ase ile'l-âfâki ricâlen. “İstedim ki arzuladım, gayret ettim ki etrafa adamlar göndereyim, görevli insanlar göndereyim.” *Yüallimûne'n-âse's-sünene ve'l-feriza.* “Bu adamlar gittikleri yerlerde insanlara sünnetleri ve farizaları öğretsinler. Canım böyle adamlar göndermeyi istedi. Heveslendim, düşündüm, arzuladım.” *Kemâ bease 'îse'l-havâriyyîne.* “İsa aleyhisselam'ın kendi zamanında ashabından olan havarileri dini öğretsinler diye etrafa gönderdiği gibi! İstedim ki arzuladım, himmet ettim, canım çekti, kast eyledim ki ben de insanlara sünnetleri ve farzları öğretsinler diye bazı insanları etrafa, çevrelere gönderiyim; arzuladım.”

Bunun üzerine;

Kîle lehû: Fe eyne ente min Ebî Bekrin ve Ömera? “Ebû Bekir ve Ömer hakkında ne dersin? Onlar hakkındaki kanaatin, görüşün nedir? Göndersen Ebû Bekir es-Sıddîk ve Ömer el-Fâruk, onlar bu işleri yaparlar. Onları göndersen?..” dediler.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

Kâle: Innehû lâğînâ bi-anhümâ. “Benim onlara ihtiyacım var, ben onlarsız yapamam. Onlar olmadan olmaz, onlara ihtiyacım var.”
Innehümâ mine’d-dîni kessem’i ve’l-besâri. “Onların İslâm dinindeki yerleri, insanların vücudundaki gözün kulağın yeri gibidir. İnsanın gözü olmazsa kulağı olmazsa olmaz. Bunlar da İslâm’ın gözü kulağı gibidirler.”

“Ben bunları uzağa gönderirsem olmaz. Onlarsız yapacak durumda değilim. Onların yanımda olması lazım...”

Ebû Bekir es-Sıddîk ve Ömer el-Fâruk Efendimiz öyle kıymetli kimseler!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz etrafa, afaka, bilâd-ı bâideye, uzak diyarlara yine bu arzusuna uygun olarak insanlar gönderdi. Mesela Muaz b. Cebel ra-

dıyallahu anh'ı Yemen'e gönderdi, vali gibi vazifelendirdi. "Onlara İslâm'ı öğret, İslâm'a göre onlar hakkında hükmet!" dedi. Hatta sordu:

"Onlara idarecilik yaparken karşına bir sorun çıkarsa nasıl çözeceksin?"

"Kur'ân-ı Kerîm'e bakarım, oradan çözerim yâ Resûlallah!"

"Peki Kur'ân-ı Kerîm'de ona açık bir ipucu bulamazsan?.."

"Yâ Resûlallah! O zaman senin sünnet-i seniyyene bakarım, ona göre hareket ederim."

"O zaman da bulamazsan sünnetimde tutunacak bir temel hatırına gelmezse o işe uygun bir durum olmazsa ne yaparsın?"

"O zaman içtihat ederim, gayret ederim. Aklımla doğruyu bulmaya çalışırım, vicdanımın sesini dinleyerek doğru olanı yapmaya çalışırım." dedi.

O zaman Efendimiz onun bu cevabından çok memnun oldu:

“Resûlü’nün resûlünü böyle güzel anlayışlı kılan Allaha hamd olsun!” dedi. Resûlü: Kendisi. “Allah’ın Resûlü’nün resûlü” de onun da gönderdiği Muaz b. Cebel! Onun o anlayışından memnun oldu.

Biz de dinimizde önce Kur’ân-ı Kerîm’e bakarız. Kur’ân-ı Kerîm’de delil, belge, âyet, hüccet varsa ona [göre] hareket ederiz. Yoksa sünnet-i seniyyeye bakarız. Müçtehitlerimiz bakmışlardır, fıkıhın ahkâmını öyle çıkarmışlardır. Yoksa ona göre, ondan sonra içti-hat etmişlerdir.

Muhtelif kabilelere birçok kimseleri göndermiştir. Bir mübarek zâtı bir kabileye gönderdi. O mübarek zât kabileye gitti. Gayet sakin bir kimse. Namazını kılmaya başladı. Bir akrabası gördü:

“Ne yapıyorsun sen böyle?”

“Ben İslâm’a girdim. Muhammed-i Mustafâ’ya tâbi oldum. O hakkı söylüyor. İnsanları Allah’ın birliğine çağırıyor, güzel söylüyor.” dedi.

“Ben de yapayım.” dedi.

“Olur.” dedi.

O da [İslâm'a] girdi. Ondan sonra bir başkası gördü, "Ben yapayım." dedi; o da girdi. O da girdi... Yumuşaklıkla bütün kabile müslüman oldular.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e onları topladı getirdi:

"Yâ Resûlullah! Bunların hepsi müslüman oldu."

Peygamber Efendimiz onu methetti:

Sen de çok güzel ahlâkî sıfatlar var. Sükûnet, insanları telaşlandırmadan, kaçirtmadan ikna etmek, toplama kabiliyetleri var." diye onu methetti.

Demek ki sakın sakın yapmak iyi oluyor. Yumuşak yumuşak, dikkatli davranmak iyi oluyor.

Bizim de İslâm'ı yaymak için dünyanın her yerine gitmemiz lazım, her yerine! Malî kaynak olacak, güç olacak, teşkilat olacak; dünyanın her yerine göndereceğiz!

Şimdi birçok Güney Afrikalı müslümanlar var.

Bunlar Güney Afrika'ya nereden gittiler?

Hindistan'dan, Pakistan'dan gittiler! Orada güzel toplum oluşturmuşlar, beş yüz bin kadar varlarmış. Buralarda da Güney Afrikalı müslümanlardan buraya gelmiş olan var.

Bu Pakistanlı, Hindistanlı kardeşlerimiz oralara kadar İslâm'ı götürmüş! Sonra Endonezya'ya İslâm'ı getirmişler. Ta Adaları geçerek Hindistan'ı, Pakistan'ı geçerek getirmişler; Allah razı olsun. Bizim dedelerimizden Allah razı olsun. Bosna'ya, Kırım'a kadar götürmüşler. Moskova'nın yakınlarına kadar İslâm'ı götürmüşler. Ondan sonra dönmüşler ama vazife bitmez!

Ama bizim de dünyanın her yerine İslâm'ı götürmemiz lazım! Hristiyan misyonerler bu işleri yapıyorlar, kutuplara dahi gidiyorlar! Kilise açıyorlar, insanları çağırıyorlar, mektep açıyorlar, hastane açıyorlar... Afrika'ya gidiyorlar, Irian Caya'ya gidiyorlar, Papua New Gine'ye gidiyorlar, vahşilerin arasına gidiyorlar! Vahşiler bazen bunları kazana koyup kaynatıp yiyor, bazılarını öldürüyor filan ama onlar bu vazifeyi yapmaya devam ediyorlar! Güzel bir çalışma! Üç yüz kişiye bir

misyoner gönderiyorlarmış, o kadar çok misyoner gönderiyorlar!

Mesela ben Endonezya'da Jakarta'da gördüm: Üniversiteler orada, bizim kaldığımız otelin yakınında; çoğu hristiyan üniversitesiydi. Üniversiteden mezun olanları kazanmış oluyor. Sonra o ülkede hristiyanları okutturmuş, kendi elemanı olarak ortaya çıkarmış oluyor. Yarın öbür gün onlar yönetime geçtikleri zaman istedikleri tarafa kıvırtırlar. Birçok İslâm ülkesinde durum böyle oluyor! Çalışıyorlar! Bizim daha çok çalışmamız lazım! İşte Peygamber Efendimiz'in arzusu, niyeti işte uygulaması!

لَقَدْ شَرَّفَكَ اللهُ وَكَرَّمَكَ وَعَظَّمَكَ، وَالْمُؤْمِنُ أَعْظَمُ
حُرْمَةً مِنْكَ

Lekad şerrefekillâhü ve kerremeke ve azzameke ve'l-mü'minü a'zemü hürmeten minke.

b. Mümin Kul Kabe'den Daha Muhteremdir

Abdullah b. Ömer *radıyallahu an-hümâ'nın* rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz Kâbe-i Müşerrefe'ye demiş ki;

Lekad şerrefekillâhü. “Ey Kâbe-i Müşerrefe! Allah seni nasıl şereflendirmiş, ne büyük şerefe mazhar olmuşsun?!..”

Kâbe-i Müşerrefe!

“Müşerrefe” ne demek?

“Şereflendirilmiş” demek.

Lekad şerrefekillâhü. “Yâ Kâbe! Allah seni ne kadar şereflendirmiş!” *Ve kerremeke.* “Ne kadar mükerrem kılmış, ne kadar itibarlı kılmış!”

Saygın, dünyanın en kıymetli mabedi.

Ve azzameke. “Seni ne kadar muazzam kılmış!”

“Kâbe-i Muazzama” da diyoruz. Ne kadar muazzam değerli, ne kadar hürmetli!

“Cenâb-ı Hak seni ne kadar şereflendirmiş, itibarlandırmış, muazzamlaştırmış!”

Ama hadîs-i şerîfin arkasına dikkat edin:

Ve'l-mü'minü a'zamü hürmeten minke. “Ey Kâbe! Müslümana gelince, Müslümanlığı düşünecek olursak hürmet ve saygınlık bakımından senden daha muhterem!”

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz; "Mü'min, Kâbe'den daha muhterem!" diyor.

Mü'minin de tabii derecesi vardır; iyisi vardır, çürüğü vardır, daha iyisi vardır, en iyisi, insanı kâmil olanı vardır... Ama burada mü'minin Kâbe'den daha kıymetli olması umumi konuşuluyor.

"Mü'min senden daha saygındır, daha itibarlıdır."

Bu ne demek?

"Bu mü'minlere Kâbe gibi hürmet edin, saygınlık gösterin, kalbini kırmayın, üzmeyin; itibar edin, ikram edin!.." demek.

Kâbe'ye herkes hürmet ediyor. Örtüsüne yapışıp şıpır şıpır gözyaşları döküyorlar. Ağlıyorlar, dua ediyorlar, etrafında dönüyorlar. Hâcer-i Esved'i öpmeye gayret ediyorlar, neler neler... Ne sevgiler ne bağlılıklar...

Mü'min daha hürmetli! Mü'minin mü'mine daha çok hürmet etmesi lazım. Demek ki mü'min mü'mini hem sevecek hem ziyaret edecek hem hürmet edecek. Çok önemli! Biz bunları tam yapsak yapsak Al-

lah'ın ne kadar iyi kulu olacağız, ne kadar sevaplar kazanacağız!

c. Namazı Camide Kılmanın Önemi

Taberânî kitabına yazmış, İbn Mesud *radıyallahu anh*'ten rivayet olunmuş:

لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ بِبِلَالٍ فَيُقِيمَ الصَّلَاةَ، ثُمَّ أَنْصُرِفَ
إِلَى قَوْمٍ يَسْمَعُونَ النِّدَاءَ فَلَا يُجِيبُونَ، فَأُحْرَقَ عَلَيْهِمْ
بُيُوتُهُمْ

Lekad hememtü en âmüra bilâlen fe yükîme's-salâte sümme ensarife ilâ kavmin yesmeûne'n-nidâe felâ yücîbûne fe uhrika aleyhim büyütehüm.

Peygamber Efendimiz;

Lekad hememtü en âmüra bilâlen fe yükîme's-salâte. “Öyle arzu ediyorum ki içimden öyle yapmak geliyor ki öyle kastediyorum, niyet ediyorum ki Bilâl'e emredeyim, o da namazı kıldırсын!”

“Geç Bilal şu namazı yerime kıldır.” diyeyim, yerime Bilal'i -Bilâl-i Habeşî *radıyallahu anh*- bırakayım.

Kendisi ne yapacak?

Sümme ensarife ilâ kavmin. “O namazı kıldırısın da ben de o insanların yerlerine gidiyim.”

Hayye ale’s-salâh, “Haydi namaza gelin!” *Hayye ale’l-felâh,* “Haydi namazın kuruluşuna gelin!”

Yesmeûne’n-nidâe felâ yücîbûne. “Ezanı işitiyorlar da katılmıyorlar, ezanın davetine icap etmiyorlar.” *Fe uhrika aleyhim büyütehüm.* “Onlara gidiyim de onlar içindeyken onlara evlerini başlarına yıkıyım. Çatır çatır yakayım, ateşle tutuşturayım; evlerini başlarına yıkıyım diye istiyorum. Arzuluyorum. İçimden öyle geliyor!”

Bu ne demek?

“Müslümanlar camiye mutlaka gelsin!” demek.

“Yemeği çok kaçırmışım da üzerinize âfiyet bir gevşeklik çöküverdi de camiye gitmesem olmaz mı?..”

Olmaz! Yemeseydin yemeği! Yediysen de gelmek daha iyi; çünkü gelirken yürürsün, namazdan sonra bir hazım da olur, her şey olur. Namaz daha faydalı!

“Şurada yatsam daha iyi değil mi?..”

Hayır. Her işinin ayarını ona göre yap, namaza gel.

“Falanca ile konuştuk da o bizi ziyarete gelecek...”

Önceden, o senden izin isterken; “Namazdan sonra gel.” seseydin!

“Haberim olmadan kalktılar, karı koca geldiler...”

O zaman hanımlar evde dursun; o beyi al, camiye gel.”

Görüyor musun hiç bırakıyor muyum?

Hiç kaçırıyor muyum?

Alimallah kaçmak yok! Herkesin camiye gelmesi lazım, mazeret yok! Her şey ona göre ayarlanacak!

Faydası ne?

Mahalle mescidinde kılırsa 27 kat sevap daha fazla! Cuma namazı kılınan yerde kılırsa elli kat daha fazla! Attığı her adımdan dolayı bir sevap kazanıyor, bir günahı siliniyor, her adımdan dolayı bir derece yukarı çıkıyor!.. Cami böyle önemli bir yer. Cami insanı

ihyâ ediyor. Cami müslümanı sevaplara gark ediyor, rahmet deryasına daldırıyor. Cami, insanı fezalara uçuruyor!

Cami yok, olmayan yerde ne yapacak?

Bizim cami açtığımız yerde Eagleby'da adamın birisi;

“Yahu bu ne biçim diyar, namaz kılınacak cami yok bir yer yok, buruda durulmaz!” demiş.

Mü'min ya, adamcağızın canı sıkılmış. Mü'minlerin hepsi aynı şekilde düşünür.

Çünkü hep bu hadisleri okurlar, aynı şeyleri öğrenirler. Dünyanın neresinde olursa olsun müslümanların kafa yapıları aynıdır, aynı güzelliktedir.

“Cami yok, ezan yok; burada da durulur mu?!..” demiş.

Sonra oğlu bizim mescidin önünden geçerken bizimkilere yanaşmış:

“Yahu ne yapıyorsunuz, burası ne oldu?” demiş.

“Burası cami oldu, hazırlık yapıyoruz. Cami oldu; Açılacak, hazırlık yapıyoruz...”

“Ben de zaten bir şeyler sezinlemiştim. Buradan haçlar kalktı. Ben burada bir şey olduğunu sezinliyordum. Burası cami mi oldu?”

“Cami oldu.”

“Babam da zaten böyle diyordu: ‘Cami olmayan yerde durulur mu, ne biçim diyar?!..’ diye üzülüyordu, babama şimdi gidiyim de müjdeleyeyim, çok sevinecek.” demiş.

Cami, okyanusun azgın dalgaları arasında sığınılacak bir adadır. Yoksa köpekbalıkları adamı bir ısırды mı bacağını kopartırlar. Kafasından ısırса boynundan koparırlar. Kolu kırıyor diye kolundan ısırса kolunu koparır. O okyanusun şakası yoktur. Gemilere dalgaları şamar gibi şaplattıkça gemiyi ortasından bölüyor.

Japon çok uzun yapmışlar. İki dalga arasında kalıyor, bölünüyor suyun içine! Denizin şakası yok, denizle şaka olmaz!

“Başka neyle şaka olmaz?”

Ateşle şaka olmaz!

“Başka?”

Elektrikle [şaka olmaz]! Bunun böyle durduğuna bakmayın, hiç şakası yok. Bu hiç affetmez. Bunun affetmesi filan yok. İnsanı çarpar yere yatırır. Bir dokunursun...

Bizim fizik hocası vardı, Moskova'da tahsil görmüş bir acayip adam! Fizik laboratuvarında ders yapıyoruz:

“Kalkın.” dedi, kalktık. “El ele tutuşun.” dedi, tutuştuk. Hoca söylüyor tutuştuk.

Galiba ortaokul üçteyiz.

Tutuştuk. Orada bir makine var, çeviriyor. Tesir makinesi, derler. Elektrik hâsıl ediyor. Üzerinde siyahlı beyazlı teller var. Döndürdüğün zaman elektrik üretiyor. Tesir makinesi derler, statik elektrik üretiyor.

Kondansatör var; elektrik deposu, elektriği depo eder.

Kondansatörün bir tarafına çevirdi, elektriği doldurdu. Kondansatörün iki kutbu var: Artı kutbu, eksi kutbu; iki kutbu var. Ortasında bir kutup madenî bir topuz. Bir arkadaşına onu tutturdu:

“Sen bunu tut.”

Tuttu.

Hepimiz, bütün sınıf ele ele tutuşmuş durumdayız. Öteki arkadaşına da kondansatörün öbür tarafını tutturdu.

Hepimiz el ele tutuşmuş, aval aval; “Hoca ne yapıyor?..” diye bakarken ellerimiz bir havaya [yükseldi]! Bir hafta on gün benim [kollarım] acıdı.

Deli adam, bizi öldürecek! Oraya birikmiş olan elektriği bizden geçirtti, boşalttırdı. İkisinin arasında çok yüksek voltaj farkı var. Ama herhalde ölmeyeceğimizi biliyor, ondan yapıyor. Yoksa bütün sınıfı öldürecekti. Ama benim bir hafta on gün [kollarım], adaleler; birden [çarpınca] acıdı.

İşte bu elektriğin hiç şakası yoktur. Elektriğin durduğuna bakmayın, bunlar canavardır. Şimdi böyle duruyor ama canavardır.

Elektrik, ateş, deniz; bunların şakası yoktur!

Peki küfür?

Küfrün de şakası yoktur! Küfür de bunlar gibi; küfrün, şirkin, müşrikin, kâfirin de şakası yoktur!

Kâfir diyarında insan, okyanusta gemisi batmış kayığı devrilmiş bir kazazede gibidir. Şimdi yüzüyor, suyun üstünde çırpınıyor.

Ama biraz sonra ne olacak?

Yorulacak!

Sonra çırpınırken köpek balıkları gelirse ne olacak?

Gitti! Köpek balıkları batan gemilerin etrafına gelirler, yem toplarlar. İnsanları yem olarak yerler. İnsan yiyen mahlûklar!

Orada bir ada olursa ne olur?

Adaya yüzer, çıkar kumsala serilir. Hiç olmazsa denizden kurtuldum, der.

Camiler öyle, ada gibidir. İslâm öyle, kurtulur!

Mü'minin camiye gelmesi lazım. Gelmeyince çok hata ediyor. Peygamber Efendimiz o kadar istiyor ki; "Bilal, sen namazı kıldır!" diyecek. Eline meşaleyi alacak...

Herkesin evi hurma dalından, tahtadan; o zaman çelik olacak değil ya! Karınca yemesin diye çelikten ev mi yapıyorlardı, o zaman tuğla mı vardı?..

Yok!

“Çatır çatır bütün evleri yakmak istiyorum!”

Ne demek?

“Herkes camiye gelsin!” demek.

Bu, işin ciddiyetini gösteriyor. Allahu Teâlâ hazretleri camileri sevmeyi, Cumaları, cemaatleri sevmeyi ve onlara müdavim olmayı cümlemize nasip eylesin. Allah hepinizden razı olsun.

el-Fâtîha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
29 Rebîü'l-Âhir 1421 / 01.08.2000

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

